

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רה"ק ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת כי תבוא

בס"ד, עש"ק פרשת כי תבוא
כי אלול תשפ"ב – שנה י"ג גליון תרכ"ז

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	6:08	7:19	8:00
בני ברק	6:23	7:21	7:57
ניו יורק	6:44	8:01	8:13
מונטריאל	6:45	8:01	8:13

נא לשמור על קדושת הגליון

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְהָיָה כִּי תִבּוֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוֹיָ"ה אֲלֶיְהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וַיִּשְׁבֶּתָּ בָּהּ. וְלָקַחְתָּ מִרְאשֵׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְּיֵא מֵאֲרֶצְךָ אֲשֶׁר הוֹיָ"ה אֲלֶיְהֶיךָ נָתַן לְךָ וְשָׂמֶתָ בְּטֵנָא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר הוֹיָ"ה אֲלֶיְהֶיךָ לְשִׁכְּן שְׁמוֹ שָׁם ^(כ"א).

חזרת האורות. ולכן ביכורים הוא מספר רפ"ח ניצוצין שנתקנים ע"י מצוה זו, ועי"ז נעשה תיקון השכינה. ולכן אמרו חז"ל (מסכת בכורים פ"א מ"ג) שמצות ביכורים הוא אך ורק משבעת המינים, לרמוז לתיקון הניצוצין של השבע המדות הג"ת נהי"ם. ולכן בחג השבועות זמן מתן תורתנו הוא זמן מצות הבאת ביכורים, כי רק ע"י קיום ועסק התורה מתקנים כל הניצוצין קדישין שהם מכ"ב אותיות התורה כאמור לעיל.

וזוהו כי תבוא אל הארץ היינו כשתרצה לתקן את ניצוצי המלכות שהוא בחינת הארץ, הוא ע"י 'תבוא' בני' וא"ת בחינת התורה כמש"כ 'זואת התורה אשר שם משה' (לעיל ד מו), וגם זא"ת מרמזו הוי"ן לוי"ן תורות שיש, כמו שדרשו חז"ל במסכת שבת (קמ"ז), עה"פ 'הצבה עמודיה שבעה' (משל מ א), אלו שבעה ספרי תורה. וא"ת מרמז לכ"ב אותיות התורה שמאל"ף ועד תי"ו, לומר שע"י קיום ולימוד התורה יהיה תיקון השכינה, ועי"ז יהיה לך גילוי השכינה והשראת השכינה, וזהו 'אשר הוי"ה אלהיך נתן לך נחלה וירשתה וישבת בה' שהוא השראת השכינה.

ובל זה הוא ע"י זלקחת מראשית כל פרי האדמה היינו כי מספר כ"ל פרי' בני' רפ"ח בני', היינו שתקחו ותוציאו את הרפ"ח ניצוצ' משם בני' שנפלו בעמקי הקל"י. וזהו 'אשר תביא מארצך' מבחינת מלכות, 'אשר הוי"ה אלהיך נתן לך ושמית בטנא' היינו בטנא בני' שם ס"ג בחינת בינה ששם הוא כל התיקון של הרפ"ח ניצוצין כנ"ל, 'והלכת אל המקום אשר יבחר הוי"ה אלהיך לשכן שמו שם' ששם תוכל לתקן את השכינה והרפ"ח ניצוצין, 'זלקת הכהן הטנא מידך' היינו לתקן את השכינה, ועי"ז 'זהניחו לפני מזבח הוי"ה אלהיך' יעלה המלכות בחינת מזבח (תיקו"ז הקדמה ה). להוי"ה בחינת קוב"ה, ויהיה היחוד קוב"ה ושכינתיה בשלימות כב"א.

רעוא דרעיון תשס"ז לפ"ק

היחוד השלם בעולמות העליונים, ויתרבה השפע בכל העולמות על ידי היחוד השלם בכל העולמות פנים בפנים,

ובמבואר בארוכה בפעמי המצות פרשת בהר ממרן הארזי"ל, וז"ל: כי כשיכלו להתברר כל אלו הו' מלכים ויתוקנו וכד ויוצרו ויתלכנו כל הטוב והקדושה שבהם, אז תשאר הקליפה בסוד סיגים, ואז כתיב בלע המות לנצח, ונמצא כי ע"י תפלתנו ומעשינו בעוה"ז אנו יכולין לברר וללכנ' אלו הו' מלכים, והנה אם אלו המלכים לא מתו ונתבטלו ונעשה קליפות מהם לא היו צריכין בירור כי מעצמן היו מבוררין ולא היו צריכין שום תיקון כלל, אך עתה שמתו והם צריכין תיקון ואז צריכין תפלה ומצות ומע"ט כדי שיתוקנו ע"י ולהעלותם בסוד מ"ן, וכמו שהיה בסוד עליון שהוא הברור הצריך אל ד' העולמות עצמן שהם אבי"ע, גם היה לענין הנשמות כי משם יסודם ממה שנשאר אחר הברור הצריך אל העולמות, ומלבד כל זה אפילו בכל עניני עולם הזה השפלים הם הפסולים הנשאר מאותן הו' מלכים דמיתו, ולכן אין מתבררים רק אחר כמה תיקונים ומלאכות, ולכן אין מלאכה שאין בה מצוה בא לחרוש מקיים לא תחרוש בשור וחמור, בא לזרוע מקיים לא תחרוש בשור וחמור וכן עד"ז בכל המלאכות בסוד ככל דרכיך דעהו עי"ש.

והנה ידוע שכל הרפ"ח ניצוצין הם מכ"ב אותיות התורה, וכל העולם נברא ע"י כ"ב אותיות התורה, כמו שאיתא בזה"ק (ה"ב קסא). אסתכל בה באורייתא וברא עלמא, ובאורייתא אתברי עלמא. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נה). יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהם שמים וארץ. כי הרי אמרו חז"ל (פסחים נד). שהתורה קדמה לעולם. ולכן ע"י עסק וקיום התורה מתעלים הניצוצין קדישין ונתקנים כל העולמות העליונים.

וזוהו סוד הבאת והעלאת הביכורים לבית המקדש, שהוא כדי לעלות את הרפ"ח ניצוצין מד' חלקי הבריאה דומם צומח חי ומדבר, וזהו שכתב מרן הארזי"ל כאן בפעמי המצוות שענין ביכורים הוא

אפשר לבאר ענין מצות ביכורים, וגם מעם למה בחג השבועות זמן מתן תורתנו הוא זמן מצות הבאת ביכורים, כמ"ש 'וכיום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה להו"ה בשבעתיכם' (במדבר כח כו).

ולבאר זאת נראה לומר, דהנה ידוע ומבואר בארוכה בכתבי מרן הארזי"ל, הענין של שבירת הכלים מו"י"ן מלכים דמיתו, שהם המדות העליונות חג"ת נהי"ם, שהייתה בשעת בריאת שמים וארץ, והוא ע"י שיצאו האורות מהכלים של חג"ת נהי"ם, והכלים ירדו לעולם הבריאה ונשברו. ומבואר שם (עץ חיים שער דרושי נקודות שער ח פ"א) שהשבירה והניצוצ' יצאו מבחינת עינים דא"ק שהוא נקודות דס"ג, אבל עצם השבירה והניצוצין הוא בשם ב"ן מלכות דא"ק (ע"ה שער שבירת הכלים ש"פ פ"ג). והתיקון לזה הוא ע"י שם מ"ה החדש היוצא ממצח דא"ק, והוא ע"י העלאת מ"ן עד למעלה בע"ב וס"ג דא"ק, וע"י הווגו הוה דע"ב וס"ג דא"ק נתקן כל עולם האצילות כולו מעתיק זומין עד המלכות, עד תיקון כל העולמות האחרים. כידוע ממרן הארזי"ל (ע"ה שער התיקון פ"ב).

היינו כי כל ענין של שבירת הכלים היה כדי שיוכל לבנות ולהתקיים כל העולמות אבי"ע, והוא בסוד מה שאמרו חז"ל (ב"ר ג ז) שהקב"ה בונה עולמות ומחריבן. ועי"ז נפלו רפ"ח ניצוצין קדושין, וחלקם העלה הקב"ה ברצונו הפשוט לצורך בריאת העולמות העליונים, אבל השאר נשאר לממה מעורבים טוב ברע בתוך הקל"י ובתוך ד' חלקי הבריאה דומם צומח חי ומדבר, ועל ידי זה נעשה בחירה לבחור אחד משני דרכים שירצה בכדי שיהא שכר ועונש, כי בלא זה לא היה תענוג לו יתברך מן עבודת התחתונים בני ישראל, כי כל עיקר תענוג הבורא יתברך שמו ובריאת העולמות הוא בשביל ישראל שיתענג על ידי עבודתם שיעבדו אותו אף שהן קרוצי חומר בתערובות טוב ורע, על כן הניצוצין הללו מתבררין בכל דור ודור על ידי מעשה התחתונים, ומוזה נעשה מיין נוקבין לשכינה ויתהווה

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ וְגו'. וְלִקְחָתָּ מִרְאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה וְגו' (כז א-ב).

תבוא מלא וא"ו, כמבואר בוהרר כי הבכורים מסוד עין החיים אות ואו, אע"פ שארץ ישראל לא היה בה עדיין בחינות עין החיים, אעפ"כ על ידי מצות ביכורים מעוררין כח אילנא דחיי, להעלות כל הנשמות והברורין ממות לחיים, ואומרין מזמור שיר הנכתב הבית מלכתא טעם בתולה טעים, לחדש בכל יום בחינות עבודה חדשה ואור חדש, ואין תפילין של יום זה דומה לתפילין של יום מחר, ואין תפלה דומה לחברתה, ואין רגע דומה לחברתה, בכל רגע נתחדש אור חדש וטעם חדש בקטנות וגדלות, באמונה שלימה נתגלה אור חדש וטעם חדש, על ידי הברורין שנתבררין בכל עת כירור חדש ואור חדש.

ושאל דודי מו"ר הרב רבי משה מסאמבור את אחיו דודי הקדוש מו"ר רבינו צבי מזידיטשוב שבילדותו היה עוסק באיזה משא ומתן, והלך בכפר ועסק עם הגוים במשא ומתן, ואח"כ הלך להתפלל מנחה, ונדלק בו רמ"ח אבריו בהארה גדולה עצומה, ותמה מהיכן השיג זה וירא לנפשו דילמא זה טעות מקליפות נגה עבודתו בטעות, ושאל את אחיו רבו מה זה, והשיב מה זה אתה מתמה אחי, כשאתה הולך בשדה ובכפר בין הגוים במחשבות קדושות, כל הנצוצין שיש בדומם צומח חי מדבר, הכל נדבקין כך ונתבררין אצלך לטוב, והם נדבקין כך וממשיכין לך אור וטעם חדש שלא טעמת מימך עד כאן.

וזהו השיר חנוכת הבית שמוזמין הברורין בעת שיוצאין מן הקליפות כמבואר בדברי מרן, ולזה הלויים שרו מזמור זה בעת הבאת ביכורים למקדש זמן העלאות הברורין ממות לחיים, ולכך תבוא מלא ואו.

'דיבול הברכה' דף קנב: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

כָּכָל מִצְוַתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי וְגו' (כז א).

כי הנותן צדקה ומעשר לעניים, שקול בכל מצותך אשר צויתני, כי זוכה לברר כל הרפ"ח ניצוצין, ומעלה אותם לשורשם והבן.

'דיבול הברכה' דף קנב: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

והו"ו"ה הַאֲמִירָה הַיּוֹם לְהַיּוֹת לוֹ לְעַם סְגֻלָּה פְּאֲשֶׁר דָּבַר לָךְ וְלִשְׁמֹר כָּל מִצְוֹתַי (כז ב) ומצוה שאדם עושה למטה, מושך על עצמו וגורר מצוה עליונה הרחוקות מצות המלך, כמבואר בדברי הראב"ד שכל העולמות מקיימין כל המצות, וכן נמצא לחז"ל שהקב"ה מקיים כל המצות, מניח תפילין ומתפלל וכיוצא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

וְהָיָה כִּי יִגְרַת מִדְּוָה מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִגְרַת מִפְּנֵיהֶם וְדָבְקוּ בָּךְ (כח ט).

אשר יגרת מפניהם לשון אסיפה והכנסה, וכן שמירות תרי"ג מצות שאספת לך לעולם הבא, הכל היה עדיין מפניהם, כי אדם עיר פרא יולד (איוב יא יב) ויעסוק אדם בתורה שלא לשמה, שמתוך פניו של שלא לשמה יבוא לשמה (פסחים יג), כי כל זמן שהחומר עכור בכל התאוות ודם עכור מדוה מצרים, אם יתחיל הכל לשמה מניח חלילה הכל, כי התאוה והגאוה גוברת מאד.

ולכן ילמוד בתורה ויסגף עצמו ויפריש עצמו בקדושה וטהרה, אע"פ שיתערב בו איזה כוונה שיהיה רב ורבי וגדול הרור, אל ישגיח על זה, ויעשה בכל כחו ופרישות הנאות ובעשיות המצות, אעפ"כ בלבו ובתוכו יהיה הומה לבא למעלות הצדיקים אמיתים הדביקים בהשם, והם זוכים ליטעום מאור צה והם שפלים ונכזים בעיני עצמם, סובלים יסורים וחלישות דעת ורוחק ועוני הכל שברו על ה' אלהיו, וטועמים טעם עוה"ב באמת, ומתוך שלא לשמה יבוא לטעום אור לשמה, ויעלה גם כן מה שעסק ולמד שלא לשמה מתוך אונס והכרח.

וזהו אשר יגרת ואספת וקיימת תרי"ג מצות מפניהם מפני מדוה ודו"ה של גאות ופניות של מצרים. עיין ביחודים ביחוד להסיר הגאוה, כי גאוה מילוי יו"ד ה"ה, ו"ה בני דו"ה מדוה מצרים, וכל גאוה פוגם בשם י"ה, כי שם ה' מלך גאות לבש (תהלים צג א) גאוה דקדושה, ועל ידי גאוה ומדוה גורם שהקליפות יונקין משם י"ה יו"ד ה"ה בסוד והדו"ה בנדתה, מדוה מצרים אחון מדוה הוא ד"ם ו"ה, דו"ה, גאו"ה, כי החיצונים שולטים במילוי דו"ה.

וזהו גאות פרעה הרשע מדוה מצרים שעשה עצמו אלוה באמרו לי יאורי עיין שם. ענין נפלא ותבין מדוה מצרים גאוה, וזה אשר יגרת ואספת תרי"ג מצות מפניהם.

וכעת שזככת עצמך בלימוד לשמה ישב רוחו (תהלים קמז יח) וישב אותם אברם (בראשית טו יא), ברוח נמוכה ושפלה, או כל מה שעשית שלא לשמים, ודבקו כולם כך ויתעלו למעלה למעלה אמן כן יהי רצון.

כתבתי בחצות הלילה ואח"כ למדתי גמרא, ונפל עלי שינה וישנתי וראיתי את רבינו הקדוש מהר"ד דוב בער ממעזריטש זלה"ה, ומרוב שמחתי דחקתי ונכנסתי, ואמרתי רבינו הקדוש ילמדנו אורחות חיים ואמר וכו', ואח"כ שאלתי אותו על ענין חידושי שאני מחדש בתורה, והשיב. טוב ומקובל למעלה, ואמר לי כמה דרכים וחידושים בעניני חסדות ויתרות, וזורתתי לפניו, אעפ"כ כשירדתי לזה העולם נשכח ממני הכל בעיוני.

'דיבול הברכה' דף קנב: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

(ברכות ו ז), ומקרא מלא הוא ולשמור כל מצותיו שהקב"ה בעצמו שומר המצות, כי לכל מצוה יש אור נעלם, וכמה אלפים עולמות ואורות תלוין בכל מצוה ומצוה, וכשארם עושה מצוה למטה בזכך ובאהבה, גורר ומושך על עצמו הארה נפלאה כמצוה עליונה שבשורש השרשים תרי"ג אורחין, ולכן אמר (אבות ד ר ב) שמצוה כמו ומצוה, גוררת מושכת אור זו השכינה, עם שורש מצוה עליונה.

'נוצר חסד' אבות ד ר ב: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הִסְכַּת וְשִׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִייתָ לְעַם לְחַוִּי"ה אֶלְהִיָּךְ (כז ט).

הסכת פסיק, לדרשת חז"ל (ברכות סג) הם ואח"כ כתות. והוא מלה בפני עצמו, ורמזו הם שחשוקו ותקבל כל הבא עליך באהבה ובחיבה, כי הרבה נסיונות וחלישות דעת יעברו על האדם בכל עת, ואתה שחוק ותקבל הכל באהבה, ואח"כ כתות החומרות והמדות הרעות והתאות ואמור שמע ישראל במסירות נפש, אזי היום הזה נהיית עיין רש"י ז"ל שיטעים לך הקב"ה מעין עולם הבא, ותהיה בריה חדשה ולא תרגיש כלל מצער עולם הזה, אלא תהיה שבע מאור פני מלך חיים.

'דיבול הברכה' דף קנב: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְהִתְמַכְרְתֶם שֵׁם לְאִיבֵיךָ לְעִבְדִּים וְלִשְׂפָחוֹת וְאִין קִנְיָה (כח טח).

מרן הקדוש הריב"ש מוב קודם פמירת נשמתו אמר, אל תבואני רגל גאוה' (תהלים לו יב), ואמר והתמכרתם שם בלבך לאיבך שאתה תחשוב בכל עת בלב נשבר, ותחשוד אותך שאתה נמסר ומכור לאיבך ליצר הרע, לעבדים ולשפחות כי כל מעשיך לקבל פרס בבחינות עבר ושפחה, כל זה תחשוב בלבך, כי והתמכרתם כתיב ולא כתיב ונמכרתם, בלבבכון תחשבון דאתון וזניין, ואזי קונה כתיב, לית מאן דיכיל לשלמאה עלייכו' עיין זוהר חדש (כי תבוא עני).

ואמר בזה הלשון. ואין קנה כשתהיה לבבכם נכנע ונשבר ושפל, כי תחשוב בלבך שאתה מלא רע ונמכר ומסור ביד הרע, וכל מצותיך הם לקבל פרס לעבדים ולשפחות הולכין, ועדיין לא עשית רצון ותענוג לבוראך מימך, אז ואין קנה וועט נישט קיין מאכט [שום כח] אין קיין שליטה האבין אויף דיר, קיין שום רע קיין משטין ומקטרג, אין דיא וועסט דבוק זיין בחי החיים. ובוה יצאה נשמתו ביום ראשון של חג השבועות קודם התפלה שנת שכ"ר לפ"ק.

'דיבול הברכה' דף קנב: מרבתינו יצחק אייזיק מקאמרנא

הרה"ק רבי יחיאל מיכל בן רבי יצחק זצ"ל המגיד מזלאטשוב כ"ה אלול תקמ"ו

אמרות טהורות עובדות והנהגות כתובים באצבע קודש בספרי רבינו הגאון הקדושים קודש הקדשים איש האלוקים רבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א בעל ההיכל הברכה

שלומד תורה בטהרה לשם אל עולם.

רעותה ישראלית

נוסח ומצפים לשועה

'מעשה אורג' הקדמה על המשניות

בהאי רצון איסתלק משה

מעשה שאירע לבן הקדוש של הרב מוהר"ר מיכל, ושמו הרב הצדיק מוהר"ר יוסף מיאמפלא, פעם אחת אינגיד ואיתנח ועלה למעלה, וטבל אותו בנהר דינור, והמעשה ארוך ונפלא.

ופעם אחת חלה ונטה למות וינגיד ואיתנח, והוא היה דרכו להתפלל מאוד בכוונה, ובפרט תפילת ערבית, והיה מקפיד על מי שאינו מתפלל מעריב בכוונה עצומה, וכך אמר עליו אביו הקדוש, יוסף בני יכול להתפלל. ובעת חליו ראה ששוקלין כל זכויותיו, והביאו כל התפלות שהתפלל מקטנותו ועד אותה השעה, לא נעדר אחת מהם, וראה שבא מלאך אחד נורא, ואמר מה זה אלו התפלות, ונפח בס, וברוח שפתי נתפזרו ולא נשאר אלא ה"א אחת מאירה באור צח, והוא היה עומד לפני הבית דין של מעלה, ידי מרתתין.

ובאותו היום מת אביו הקדוש, כי פתאום בסעודה שלשית נסתלק בעת הלכו אנה ואנה בדביקות נפלא בחדר שלו, ואמר 'בהאי רצון אסתלק משה' (זוהר ח"ב פח:), כי לערך שני שנים קודם פטירתו, היו צריכין לשמור אותו שלא ייצא נשמתו מרוב דביקות בוראו, כי היה דרכו לילך אנה ואנה, עד שפניו היו בוערות כמראה הלפידים, ופעם אחת אמר הגאון הקדוש מוהר"ר יוסף מזמיגראד תלמידו, אל אחיו הצדיק מורי וחמי מוהר"ר אברהם מרדכי, ראה אחי, היאך עקביים של רבינו הקדוש עומדין בגן עדן העליון, והיה צריך שמירה יתירה. והיה דרכו לאכול סעודה שלשית בחדרו המיוחד עם איזה מבניו, ואח"כ היה הולך לבית מדרשו לומר תורה ושירות עד שגמר הסעודה שם, ובעת הזאת לא היה שום אדם שם, והיה רץ בחדרו אנה ואנה, ואמר 'בהאי רצון אסתלק משה', עד שראתה בתו הצדיקת, ורצתה ואמרה לאחיה הצדיק רבי יצחק ז"ל, ורץ לחדרו, ותפסו לבלבל אותו ולהורידו, ונפל על שכמו, ואמר שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, ויצתה נשמתו הקדוש.

ורבי יוסף בנו היה למעלה עד יום ראשון לבוקר, ובעת שהיה עומד לפני הבית דין של מעלה, שמע כרוז שילכו הצדיקים לקבל פני הרב רבי מיכל מזלאטשוב שבא לכאן, והלכו ובתוכם הלך מן הקדוש נר ישראל רוח אפינו הרב ישראל בן אליעזר רבו, וראה אותו עומד לפני הבית דין, ואמר לו, יוסף בני, מה לך בכאן, וסיפר לו כל הענין, והלך מן לפני הבית דין, ואמר להם, מה לכם עם רבי יוסף חביבי, שאתם אומרים שאין תפילתו זכה, אני אומר לו שיתפלל בכאן תפילת שחרית, ואתם תיראו היאך תפילתו הוא בלב שלם ואמת, וקרא אותו ואמר לו, התפלל בני בכאן מלפני יוצר כל, ויושע לך, והתחיל להתפלל, ומתוך גודל כוונת התפלה התחיל למטה הגוף להזיע, ובתפלה זאת העלה כל התפלות, להיותן מאירים ובהירים, ואיתער ונתרפא מחליו, ובאה אליו אמו ואחיותיו, ואמר אליהם למה אין אתם מפשיטים הקשוטים מעליכם, הרי אבינו נסתלק.

'נתיב מצותיך' נתיב אמונה שביל השלישי

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה (שמות יא ב). רעותה מלא, שמעתי בשם הקדוש מורי הרב מיכל מגיד שאמר שהצווי היה שישאלו זה מזה, ובוזה יהיה התעוררות, ויתן ה' את חן העם ששואלין זה מזה בעיני מצרים, והם גם כן השאלו להם כליהם, ולזה רעותה בואו דקאי על ישראלית.

'היכל הברכה' פרשת בא

בכל עליה ארץ חדשה

וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב (דברים לד ה). ארץ ממש, אין של מוא"ב, מ"ט שערים, כמו שאמר הקדוש רבי מיכל מזלאטשוב, למורי דודי רבינו צבי בחזיון לילה, גם אנחנו בגן עדן כשאנו עולין בכל עליה אנחנו אל ארץ חדשה, כמו שאמר מן הרב ישראל בעל שם טוב ששער החמישים התחלה חדשה לילך עוד מ"ט שערים עליונים, נדמה לו הם למטה, ותחתונים נדמה לו כאלו הוא מלמעלה.

'היכל הברכה' פרשת זאת הברכה

סתרו יושר עצתו אמונה

מאמר הקדוש רבינו יחיאל מזלאטשוב, סתרו יושר, שהיושר הוא בהסתרה גדולה, ואף הסתרה הוא יושר, ועיקר הסתרה הוא שאח"כ יושר בא, אבל עצתו לאחוז צדיק דרכו באמונה, ואז יתגלה לו הארות המשגיח שיראה השגחה על כל תנועה ותנועה, לרשעים הסתתר קב"ה ואשתני, אבל לגבי צדיקא לא אשתני ולא אסתתר, כי יודעין שגם בהסתרה מלא כל הארץ כבודו, ובוזה יתפרדו כל פועלי און.

'אוצר החיים' מצוה רלג

דברים אמיתים

פעם אחת בא אל מן איש אחד, ושאל ממנו אם ילמוד הלכות שחטיה להיות שוי"ב, ואמר לו, בני בוא ואראך דבר, והלך עמו החוצה, ואמר לו, הבט נא על הגג, ונשא האיש את עיניו, וירא איש אחד עומד אצל ארובת העשן, וסכינו בידו ומשחיו אותו, ונבהל מאוד האיש, ואמר לו, בני, זה היה שוי"ב לפני כמה מאות שנים, והיה שוחט בסכין פגום בלי הרגשה, ועדיין לא נתקן, ואחר כך פסקו לו שיבוא אליו, ויראה לפני סכין כשר, וזה שלוש שנים שעומד על גג, ואינו יכול להראות סכין כשר, ואתה רוצה להיות שוחט, והשיב לו שאינו רוצה עוד.

וזה המעשה שמעתי ממורי חמי ז"ל, שכל הסיפורים שלו, שמע מרבו רבינו יחיאל מזלאטשוב, תלמיד מן אלקי, וכל דבריהם אמיתים כדברי אלקים אמת.

'מעשה השם'

תורה בטהרה

ואמר הקדוש הרב מוהר"ר מיכל מזלאטשוב לתלמידיו, הראיתם את זה, לא יזכה לעולם להורות כהלכה, אלא להפוך דברי אלוקים חיים, ויאמר על אסור מותר ועל מותר אסור, על שלומד תורה כדואג משפה ולחוץ, וכך הווה. וכשבא אצלו הגאון בעל פרי מגדים, כיבד אותו ביותר, ואמר לו שהכריזו ברקיע שיזכה לקבוע הלכה כמותו, על

נוסח ומצפים לישיעה לא מצאתי לא בסידורי ספרדים ולא בסידורים אשכנזים, ובוודאי אסור להוסיף אות אחת בקביעות בתוך התפלה, ואם היה נמצא בנוסח ספרדי אין למחות כי גם ספרדיים עדה קדושה, מקובלין כל דבריהם איש מפי איש, אבל לבדות נוסח חדש כאב לב הוא, והקדוש מורי הרב מיכל מזלאטשוב תלמיד מן הרב ישראל בעל שם טוב הקפיד על נוסח זה שלא לאמרו, ומיחה ביד האומריין אותו וכך ראוי ונכון.

'שלחן הטהור' סימן קיח ז

מזמור וברכו אחר מעריב

מנהג ספרדים לומר ברכו אחר התפלה ואין מנהג זה בינינו כלל, ויש נוהגין בליל שבת לומר מזמור וברכו אחר מעריב אין זה מנהג נכון, כי אין מנהגינו, כי בסידור האר"י אינו אלא לספרדיים, אבל אשכנזים שאין אומרים בחול כלל בשבת בוודאי לא יאמרו, וכך מן הרב ישראל בעל שם טוב ורבינו יחיאל תלמידו, ורבינו יעקב יצחק תלמיד תלמידו, ומורי דודי תלמיד תלמידו, וכך אנו נוהגין בכל מנהגי התפילה כמנהג מן הרב ישראל בעל שם.

'שלחן הטהור' סימן קלג א

בילא"ו במוצ"ש

מון אור המאיר לארץ ולדרים אור שבעת הימים אור צח רבינו הקדוש רבי ישראל בן אליעזר בעל שם טוב אמר לפסוקים אלו ברוך ה' לעולם אמן ואמן בתפילת מעריב אפילו במוצאי שבת, וכך נהג אחריו תלמידו הקדוש רבי מיכל מזלאטשוב.

'שלחן הטהור' סימן רלו א

ספירת העומר בלילה הראשון

הנני להשיבו שאמורי זלה"ה בימי חורפו היה סופר אחר גמר הסדר, וערך שנים עשר שנים קודם פטירתו, התחיל לספור תיכף אחר תפילת ערבית, ואמר הגם שיש דעות בזה, אולם הרב הקדוש וכו' הרב ישראל בעל שם טוב זלה"ה הנהיג את עצמו כן נגד כל הדעות, ודעת קדשו מכריע את כולם, ואחריו רבינו הקדוש מו"ה יחיאל מיכל מזלאטשוב זלה"ה היה מנהגו כמו כן, וכן אני נוהג את עצמי גם כן, וכן נכון לעשות.

'דמשק אליעזר' מכתב להרה"ק בעל הקדושת

אהרן מהאדאס

הנהגות במלכות

וכך התנהג רבינו הקדוש מורי הרב רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב, שהיו מלבושיו מלבושי מלכות, והכנת סעודתו בכל יום כסעודת המלך, ולא נהנה אלא ראות עיניו, ואמר עליו רבינו הקדוש מורי הרב רבי אלימלך, כשהוא לובש המלבוש לתפלה, ומחבר הקרסים של לבושו, ממשך שפע למעלה לשמונים אלף כיתות מלאכים, והוא חיותם, והיה צריך שמירה בכל עת, שלא יצא נפשו מגודל אור הדבקות, ופעם אחד שאל אותו פרומיר נער מפני מה הוא מתנהג כל כך בהרחבה, והשיב לו בפשטות, שצריך להרחיב דעתו לעבודת השם יתברך.

'נתיב מצותיך' הקדמה

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

רצה עתירתם בעמדם בלילות. שעה נא ברצון בקרבן ליל ועולות. תראם נסיד עושה גדולות. לשמע אל הרנה ואל התפלה:

שקודם [סליחות] הוא תיקון כמו אודה השם, ותפלת צבור עדיף.

'שלחן הטהור' סימן א ס"ו סק"י

קריאת שמע בסליחות

כשכבר יצא ידי מצות ק"ש וקורא כקורא בתורה או להגן, מותר לומר אפילו אלף פעמים ביחד פסוק של שמע ישראל ואין כאן חשש, וכן יכול לומר בסליחות קודם אור היום.

'שלחן הטהור' סימן סא ס"ח

נפילת אפים בסליחות

נפילת אפים אין נופלים בעת שאומרים סליחות אף שהוא יום, כיון שהוא סכנה אין מן הראוי ליפול אלא אחר זכות תפלת י"ח וכל הצבור כאחת, כך נראה מדברי מרן [האר"י ז"ל] וכך המנהג בין צדיקים אמיתיים תלמידי מרן הריב"ש ז"ל:

'שלחן הטהור' סימן קלא ס"ט

יודיו בסליחות

אסור לומר היודיו כי אם פעם אחת, ולא שלשה פעמים, דהוה ככלב.

'שלחן הטהור' סימן קלא סק"א

מפני מה מתחילין לומר סליחות

בפסוק 'לך אדני הצדקה' וכו'

הנה בנוסח הסליחות אומרים לך אדני הצדקה ולנו בושת הפנים (דניאל ט ז), לכאורה מפני מה מתחילין לומר סליחות בכתוב זה דוקא.

והנראה לדעתי שמרמז לדברי **הזוהר הקדוש**

(תקוני זוהר כב). דבימים הקדושים מתפללים ה"ב ה"ב מזונג ופרנסה, ואינם מתפללים בימי רצון ורחמים הקדושים על הגאולה שלימה, לשוב לארץ ישראל לקיים אז את הכת"ר מצות אשר הם דוקא תלויים בארץ. וזה אמרו חכמינו ז"ל (סנהדרין צח). זכו אחישנה בביאת משיח, לא זכו בעתה. וזה מבואר בזקני **מגלה עמוקות** (פי ויקרא אופן פ"ח) כי סוד צורת א' יו"י, מרמזים על הגי' גואלים, יו"ד למעלה הוא דו"ד, יו"ד למטה הוא יוס"ף, וא"ו באמצע הוא משה כמבואר ברע"מ תצא. וזה שאמר זקני מגלה עמוקות, כי צורת ישראל על הפנים, שני עיניים הם שני יודי"ן, וא"ו הוא החוטם.

וזה נאמר **זוהר הקדוש** (ח"ג לה): 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' דא תורה שבכתה ותורה שבעל פה. כי הגאולה המקווה אשר יתגלו הגימ"ל גואלים משי"ה יוס"ף דו"ד, על ידי לימוד שני התורות כתב פה, כאשר יעקב אבינו ע"ה עמוד התורה התפלל בהר המוריה יושבתי בשלום ע"י המשניות המסיימת בשלום, יאל בית אביי בהצטרפות תורה שבכתב שמתחלת באות בית מן בראשית, ואז יהיה 'בית אבי' 'מקדש הוי"ה' כוננו יודי"ד.

וזה שאנחנו מתפללים בסליחות ומתחילין בכתוב הזה לך ה' הצדקה, לומר שהקב"ה רוצה לעשות עמנו צדקה לשלוח את הגואל צדק באחישנה, אבל מוכרחים להיות לזכה אחישנה, ולזה לנו בושת הפנים שעדיין לא נשלמה בתיקון הפנים, בקיום שני התורות צלם ודמות, שהם תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שעל ידי זה יתגלו הגימ"ל גואלים שהם מרומזים בפני"ם שני עיניים יוס"ף דו"ד, ומשה חוט"ם כהנ"ל, וזהו שאנחנו מתפללים תיכף בהתחלת הסליחות על הגאולה.

'פרי חיים' מועדים דף סו

אב"א ולקבל מוחין חדשים להחזירה פב"פ באמיתות, ולכך 'לא בעי בר נש' בעת ההוא 'למפסק מליהו', כי אם יתפלל בעת ההוא בהכרח שתהיה חוזרת לאחוריים 'למיהך למשכנא בעולמתהא', ואין ראוי בעת הזה להפסיד יחוד פב"פ שלהם, ו'לאעלא מלה אחרא' היינו להתפלל תפלה הקבועה בברכות אבות, כי הוא לה 'מלה אחרא' שבהכרח שתחזור לאחוריים, ואין ראוי עדיין אלא אח"כ בזמן תפלה, ובהכרח שראיתי שנשתבשו כאן גדולי ישראל שלא לומר שום דיבור בקדרותא דצפרא שלא לומר שום סליחות, ואנן ראינו קדושי עליונים מרן **הריב"ש טוב** מלאך אלהים ויותר ויותר, היה מתחיל בסידור התפלה בקדרותא דצפרא בתפילין וציצית, והיה מזהיר על זה לכל המון ישראל, ורבינו הקדוש מוה"ר **יעקב יצחק מלובלין** היה עומד להתפלל בחורף במעט קדרותא דצפרא, היינו קודם מעט, וכן הרבה בעלי רוח"ק אבותינו הקדמונים הזהירו לנו לחבר יום ולילה ולילה ביום בתורה ותפלה, וגם מרן **האר"י** (פע"ח שער תיקון חצות פ"ב) הזהיר כשינוח לישן יהיה זהיר לעמוד קודם אור הבקר להיות נעור ועוסק בתורה, ועוד דברים ואלו מרפסין איגרא, וכי בעת שיש יחוד למעלה בפרט שאמר מרן [האר"י] (שם) שהיחוד הזה הוא רחמים גדולים, וכי צריכין להיות בזמן היחוד אבל דומם שלא לעורר שום דיבור, מה זה ועל מה זה טח מראות עיניהם, ישתקע הדבר הזה ולא יאמר, **אדרבה הוא עת רצון גדול לומר סליחות ותחנונים בעת ההוא, ובפרט שלש עשרה מדות**, ולהניח תפילין בעת ההוא ולומר ק"ש, אשרי לו ואשרי לחלקו. וכך הסכים האדון **הרמ"ז** (מובא במק"מ על הזוהר), והסכים כך מורי דודי רבינו הקדוש **צבי לצדיק**, ויזהר שלא להשתקע בשינה בעת ההוא אלא להיות נעור לעורר למעלה בתפילין וציצית וק"ש ובשירות ותשבחות והודאות, עכ"ל.

'זוהר ח' ח"ב שמב.

כשאין לו פנאי ידחה סדר חצות ויאמר הסליחות בימי הסליחות אם אין לו פנאי ידחה סדר חצות ויאמר הסליחות בציבור. כי גם אשרי

בסליחות יום ראשון

אני כבר מובטח על כל השנה

פעם אחת, בערב שבת קודש סליחות, ישב רבינו רבי **יצחק אייזיק מקאמרנא** זי"ע בסעודת שחרית, ובאו איזה עגלות חסידים מאונגרין, ושאל אותם רבינו מה נשמע. והשיבו לו, שאתמול עברו דרך עיר סטריא, והוצרכו לעמוד שם איזה שעות, עד שיתנו מספוא להסוסים. ושם דר הרה"צ רבי אייזיק זלחה"ה, והיה עובד השם גדול, כי היה מתפלל בביהכ"נ ביחידות, אולם עבודתו היתה עד להפליא, כי היה לפניו אבנים או לבנים, ובהם היה מכה את ראשו בשעת התפילה. ואמרו שרצו לראות את תפלתו, וסיפרו לו מה שראו. ואמר להם רבינו, וכי אין יכולין להתפלל בדביקות בלא לבנים ואבנים.

והנה, בימי הסליחות הרגישו בני ביתו שיש השתנות אצלו, ולא ידעו מה, גם לא הורשו את עצמם לשאלו מה זאת. והנה בליל א' דראש השנה אחר המוציא, היה מנהגו משנה לשנה, לומר מי המה המליצי יושר של זו השנה, וכמוהו הרבה ענינים, שאין דרכי העלות אותם על הכתב, מטעם הכמוס אצלי.

והנה כל בני ביתו שליט"א, וגם כל החסידים, היו מצפים על זו השעה, לשמוע מפיו הקדוש גדולות ונפלאות, כמו בכל שנה ושנה, ואז לא דיבר כלל וכלל בכל השלחן, ונתמחו כל בני ביתו שליט"א, וגם כל המסתופפים אצלו שלא לחנם נתהווה חדשות כזאת, וגם ביום מחר התפלל כל היום עד ערבית ליל ב'. ובהשלחן של ליל ב', ג"כ לא דיבר מאומה, אפילו דיבור אחד. ובמוצאי יו"ט לא דיבר שום דיבור עם כל החסידים, וכשבאו לקבל ברכת הפרידה, אמר רק 'חותם חיים' ולא יותר. וכן היה בכל עשרת ימי תשובה, שהיה דרכו בקודש לאכול בכל יום סעודה עם המקורבים שלו, ואז לא דיבר אפילו עם אנשי ביתו מאומה עד יום י"ג מדות אחר התפלה, ואז ציוה לעשות סעודה.

ובתוך הסעודה אמר, כעת אספר לכם מה שאירע לי. **שתהילה לאל, שמיד בסליחות יום ראשון, אני כבר מובטח על כל השנה, וכל שאר**

התפילות אח"כ הוא עבור העולם, והנה השנה תיכף כשעמדתי לומר סליחות לא נתקבלה תפילתי, ושאלו אותי: אתה מליץ עבור העולם, אפילו אלו שבמקומות הרחוקים, כמובן בטענה שהמה כולם כתינוקות שנשבו בין הנכרים, ובסטריא יש איש צדיק אמת, ואתה אומר שיכולים להתפלל בדביקות בלא אבנים ולבנים, עד שהיום תהלה לאל קבלו תפילתי לרצון.

כתבי שם

אמירת סליחות קודם חצות הלילה

האומר **סליחות** זי"ג **מדות** ותיקון חצות קודם חצות כדעת הידוע פלגאה חולק על כל דברי הקדושים ברוח[ב] לב, וכתב עליו הגאון מוהר"ח אב"ד דק"ק לבוב מה כחו של מנחם ואין בכל דבריו אלא יגון ואנחה הבל הבלים, ומי שיש לו לב רואה יודע ורואה ומרגיש כי תרעין סתימין שליטות הרע והחשך עד חצות שאז קול דודי דופק, עכ"ל.

'זוהר ח' ח"ב קנו.

אמירת סליחות בקדרותא דצפרא

'ובגין כך' באור הבקר אע"פ שעומדת פב"פ הרי זה אינו עיקר היחוד דעדיין צריכה לחזור

